

KARTA KURSU

Nazwa	Psychologiczne podstawy wychowania i nauczania dla szkoły podstawowej
Nazwa w j. ang.	<i>Psychological bases of education and teaching for primary school</i>

Kod		Punktacja ECTS*	2
-----	--	-----------------	---

Koordynator	dr Katarzyna Tomaszek	
-------------	-----------------------	--

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest przygotowanie słuchaczy do wykonywania zawodu nauczyciela w szkołach podstawowych. Tematyka obejmuje szanse i zagrożenia rozwoju pojawiające się grupie uczniów klas IV – VIII szkoły podstawowej. Podejmowane zagadnienia pozwalają na zapoznanie studentów z pogłębioną wiedzą psychologiczną dotyczącą zmian rozwojowych zachodzących u dzieci na etapie wczesnoszkolnym i w okresie późnego dzieciństwa. W ramach kursu analizowana jest również problematyka zaburzeń rozwoju pojawiających się u dzieci szkolnych. Zdobyta w ramach kursu wiedza pozwoli na kształtowanie umiejętności oceny poziomu rozwoju uczniów i jego stymulowania oraz świadomości różnic indywidualnych w tempie i rytmie rozwoju wczesnej fazy dorastania. Problematyka zajęć pozwoli na uwrażliwienie słuchaczy na konieczność dostosowywania oddziaływań pedagogicznych do indywidualnych właściwości uczniów o rozwoju prawidłowym i specjalnych potrzebach. Przygotowanie ich do postępowania profilaktycznego, diagnostycznego i terapeutycznego we współpracy z rodziną i specjalistami. Wytworzenie u nich tendencji do samopoznania i refleksji nad własnym funkcjonowaniem osobistym i zawodowym oraz stałego doskonalenia się.

Warunki wstępne

Wiedza	Procesy psychiczne, psychologiczne koncepcje człowieka, różnice indywidualne, interakcje społeczne, zachowania społeczne, komunikacja interpersonalna psychologiczne mechanizmy wychowania, uczenia się i nauczania, pojęcie rozwoju i jego periodyzacja, norma a patologia, zaburzenia rozwoju i zachowania, dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Umiejętności	Wykorzystywanie wiedzy psychologicznej przy analizowaniu sytuacji pedagogicznych, dostosowywaniu oddziaływań pedagogicznych do właściwości indywidualnych uczniów o rozwoju typowym i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, wstępnej diagnozie zaburzeń rozwoju i zachowania, przy analizie własnego funkcjonowania
Kursy	Psychologiczne podstawy wychowania i nauczania dla I etapu edukacyjnego

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01- posiada wiedzę na temat psychologicznych koncepcji rozwoju, wychowania i kształcenia	W_03
	W02 – potrafi przedstawić rozwój fizjologiczny wczesnej fazy dorastania i jego konsekwencje dla psychicznego funkcjonowania uczniów	W_01
	W03- potrafi przedstawić rozwój procesów psychicznych wczesnej fazy dorastania	W_01
	W04 – zna i rozumie specyfikę interakcji społecznych uczniów klas IV-VIII z rodzicami, nauczycielami i rówieśnikami	W_05
	W05 – zna metody poznawania uczniów klas IV – VIII o rozwoju prawidłowym i specjalnych potrzebach edukacyjnych	W_06
	W06 – zna i rozumie specyfikę funkcjonowania uczniów klas IV-VIII o rozwoju typowym i wybitnie uzdolnionych oraz uczniów z zaburzeniami rozwoju	W_08
	W07 – zna i rozumie specyfikę funkcjonowania uczniów klas IV-VIII o specjalnych potrzebach edukacyjnych	W_09

Umiejętności	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
--------------	-----------------------------	-------------------------------------

	U01- potrafi interpretować i kształtować motywację oraz wzory zachowania uczniów klas IV - VIII w różnych sytuacjach pedagogicznych	U_02
	U02– potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu psychologii rozwoju przy dobieraniu oddziaływań pedagogicznych odpowiednich do II etapu edukacyjnego	U_03
	U03 –potrafi wstępnie rozpoznać zaburzenia rozwoju i zachowania uczniów klas IV-VIII	U_05
	U04 – potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną przy kierowaniu procesami wychowania i kształcenia uczniów klas IV - VIII	U_09
	U05 – potrafi stymulować wszechstronny rozwój uczniów klas IV – VIII i ich tendencje do zdobywania wiedzy	U_10
	U06 – potrafi dostosowywać oddziaływania pedagogiczne do właściwości indywidualnych uczniów klas IV -VIII o rozwoju typowym i o specjalnych potrzebach edukacyjnych	U_11
	U07 – potrafi współpracować z innymi nauczycielami i rodzicami uczniów o rozwoju typowym i o specjalnych potrzebach edukacyjnych	U_13
		U_14

Kompetencje społeczne	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
	K01 – ma świadomość swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę stałego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego	K_01
	K02 – jest przekonany o konieczności indywidualizacji oddziaływań pedagogicznych w stosunku do uczniów o rozwoju typowym i o specjalnych potrzebach edukacyjnych	K_03
	K03 – odpowiedzialnie przygotowuje się do pracy pedagogicznej, wykorzystując wiedzę psychologiczną przy projektowaniu i realizacji działań pedagogicznych	K_06

Organizacja		
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach

		A	K	L	S	P	E
Liczba godzin	5	10					

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład interaktywny połączony z prezentacją multimedialną
 Ćwiczenia – prezentacje multimedialne przygotowane przez słuchaczy, referaty, dyskusja, omawianie projektów grupowych i indywidualnych

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Test zaliczeniowy pisemny	Prezentacja multimedialna
W01								X				X	
W02								X				X	
W03								X	X			X	
W04								X					X
W05							X	X	X			X	X
W06							X	X				X	X
W07						X		X	X			X	X
U01							X	X				X	
U02							X	X					X
U03						X		X	X			X	
U04							X	X					X
U05						X		X	X				
U06							X	X				X	
U07						X		X	X				
K01								X				X	
K02						X	X	X					
K03						X	X	X					

Kryteria oceny

Zaliczenie – test zaliczeniowy, projekt indywidualny lub referat, projekt grupowy lub grupowa prezentacja

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Osiągnięcia wieku wczesnoszkolnego, adaptacja do II etapu edukacyjnego
2. Zmiany rozwojowe u uczniów klas IV – VI (faza pubertacji, preadolescencji). Rozwój biologiczny i różnice związane z płcią oraz ich konsekwencje dla funkcjonowania uczniów. Problem ciągłości vs kryzysów rozwoju
3. Rozwój procesów poznawczych: percepcji, myślenia, mowy, pamięci i uwagi
4. Rozwój emocjonalny: różnicowanie się uczuć, labilność i ambiwalencja emocjonalna, rozwój wiedzy i samokontroli emocjonalnej
5. Rozwój społeczny: interakcje rówieśnicze – koleżeństwo i przyjaźń, konflikty z rówieśnikami i dorosłymi, zmiany postaw społecznych, zachowania prospołeczne i antyspołeczne
6. Kształtowanie się osobowości – samooceny, wartości i standardy osobiste, poczucie tożsamości, identyfikacja płciowa, pierwsze plany życiowe i wybory edukacyjne
7. Specyfika funkcjonowania uczniów wybitnie uzdolnionych
8. Specyfika funkcjonowania uczniów z zaburzeniami rozwoju i zachowania (objawy zaburzeń umiejętności szkolnych (zaburzenia dyslektyczne), nadpobudliwości psychoruchowej, nieśmiałości, zaburzeń nastroju, fobii szkolnej i stresu szkolnego, zachowań agresywnych, praca z uczniem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu)
9. Społeczno-kulturowe zagrożenia pierwszej fazy dorastania: uzależnienia, agresja i przemoc w mediach i realnym otoczeniu, grupy nieformalne
10. Specyfika funkcjonowania uczniów z rodzin dysfunkcyjnych
10. Osiągnięcia pierwszej fazy dorastania, przygotowanie do kolejnych etapów edukacyjnych

Wykaz literatury podstawowej

- Tempała J. (2011), Psychologia rozwoju człowieka. Roz. 9. Warszawa: PWN
- Brzezińska A., Appelt K., Ziółkowska B. (2016), Psychologia rozwoju człowieka. Gdańsk: GWP. Roz. 5
- Harwas-Napierała B., Tempała J. (red.): Psychologia rozwoju człowieka. Tom 2 (rozdz.4). PWN, Warszawa 2000
- Appelt, K. (2003). Wiek szkolny - szanse rozwoju. W: Brzezińska A. I. (red.), Portrety psychologiczne człowieka. Szanse i zagrożenia rozwoju. Cykl artykułów opublikowanych w latach 2003-2004 w miesięczniku Remedium
- Jabłoński, S. (2003). Wiek szkolny – zagrożenia rozwoju, W: Brzezińska A. I. (red.), Portrety psychologiczne człowieka. Szanse i zagrożenia rozwoju. Cykl artykułów opublikowanych w latach 2003-2004 w miesięczniku Remedium
- Seweryńska A. M. (2004), Uczeń z rodziny dysfunkcyjnej. Przewodnik dla wychowawców i nauczycieli. Warszawa: Wyd. WSiP
- Czemierowska – Koruba A. (2015). Agresja i przemoc w szkole. Czyli co powinniśmy wiedzieć by skutecznie działać. Wyd. ORE
- Chrzanowska B., Święcicka B. (2006), Oswoić ADHD. Przewodnik dla rodziców i nauczycieli dzieci nadpobudliwych psychoruchowo. Warszawa: Difin
- Święcicka A. (2010)., Uczeń z Zespołem Aspergera. Praktyczne wskazówki dla nauczyciela. Wyd. Impuls

Wykaz literatury uzupełniającej

- Brzezińska A. (red.) (2014) Niezbędnik dobrego nauczyciela. Wiek szkolny.
- Bakiera L.: Czy dorastanie musi być trudne. Wyd. Scholar, Warszawa 2010
- Schaffer R. Rozwój społeczny. Dzieciństwo i młodość. Wyd. UJ, Kraków 2006
- Strelau J., Doliński D (red.): Psychologia. Tom 2 (rozdz. 12-7) GWP, Gdańsk 2008
- Brzezińska A., Hornowska E.: Dzieci i młodzież wobec agresji i przemocy. Wyd. Scholar, Warszawa 2004
- Gardner H.: Inteligencje wielorakie. Media Rodzina, Poznań 2002
- Kaja B.: Wspomaganie rozwoju. Psychostymulacja i psychokorekcja. Wyd. AB, Bydgoszcz 2001
- Kendall P.: Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji. GWP, Gdańsk 2012
- Kołakowski A., Pisula A.: Sposób na trudne dziecko. Przyjazna terapia behawioralna. GWP, Sopot 2011
- Moneta-Malewska M., Wrześniowska J. Narkotyki. Inni biorą, ty nie musisz. WSiP, Warszawa 2008
- Salovey P., Sluyter D.J. (red.): Rozwój emocjonalny a inteligencja emocjonalna. Rebis, Poznań 1999
- Vasta R., Haith M.M., Miller S.A.: Psychologia dziecka. WSiP, Warszawa 2004

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	5
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
Liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	5
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	5
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	10
	Przygotowanie do testu zaliczeniowego	10
Ogółem bilans czasu pracy		50
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		